

Document de ședință

B9-0328/2021

7.6.2021

PROPUNERE DE REZOLUȚIE

depusă pe baza declarațiilor Consiliului și Comisiei

în conformitate cu articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul de procedură

referitoare la represiunea sistematică din Belarus și consecințele acesteia pentru securitatea europeană în urma răpirilor dintr-un avion civil al UE interceptat de autoritățile belaruse
(2021/2741(RSP))

Sandra Kalniete, Michael Gahler, Paulo Rangel, David McAllister, Jerzy Buzek, Andrius Kubilius, Radosław Sikorski, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Tomasz Frankowski, Andrzej Halicki, Rasa Juknevičienė, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, Liudas Mažylis, Luděk Niedermayer, Janina Ochojska, Michaela Šojdrová, Eugen Tomac, Isabel Wiseler-Lima
în numele Grupului PPE

Rezoluția Parlamentului European referitoare la represiunea sistematică din Belarus și consecințele acesteia pentru securitatea europeană în urma răpirilor dintr-un avion civil al UE interceptat de autoritățile belaruse (2021/2741(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere rezoluțiile sale anterioare referitoare la Belarus,
 - având în vedere concluziile Consiliului din 12 octombrie 2020 referitoare la Belarus,
 - având în vedere declarația emisă în numele UE la 24 mai 2021 de către Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate referitoare la devierea forțată a zborului Ryanair FR4978 către Minsk la 23 mai 2021,
 - având în vedere concluziile Consiliului European din 24 mai 2021 referitoare la Belarus,
 - având în vedere declarația comună din 27 mai 2021 referitoare la Belarus a miniștrilor de externe ai statelor din G7 și a Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate,
 - având în vedere Decizia (PESC) 2021/908 a Consiliului din 4 iunie 2021 de modificare a Deciziei 2012/642/PESC privind măsuri restrictive având în vedere situația din Belarus¹, care a interzis survolarea spațiului aerian al UE de către transportatorii belaruși de toate tipurile și accesul acestora pe aeroporturile UE,
 - având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât, duminică, 23 mai 2021, autoritățile belaruse, sub pretextul unei amenințări cu bombă, au interceptat zborul Ryanair FR4978, cu implicarea unui avion de luptă MiG-29 al forțelor aeriene belaruse, și l-au deviat pentru a forța o aterizare de urgență;
- B. întrucât autoritățile belaruse nu au descoperit niciun dispozitiv exploziv, dar au arestat doi pasageri – Raman Pratasevici, cetățean belarus, și partenera sa, Sofia Sapega, cetățeană rusă și studentă la Universitatea Europeană de Științe Umaniste din Vilnius;
- C. întrucât Raman Pratasevici este un jurnalist și blogger belarus și unul dintre fondatorii canalului Nexta Telegram, care a jucat un rol important în mobilizarea protestelor din Belarus după alegerile prezidențiale falsificate din 9 august 2020; întrucât Raman Pratasevici locuia permanent în exil în Polonia și Lituania pentru a nu fi arestat în Belarus pe baza unor acuzații fabricate împotriva sa; întrucât Raman Pratasevici a fost inclus pe lista de supraveghere a teroriștilor de către autoritățile belaruse, fiind pasibil de pedeapsa capitală, deoarece Belarus rămâne singura țară din Europa care aplică

¹ JO L 197 I, 4.6.2021, p. 3.

pedeapsa cu moartea;

- D. întrucât alți trei pasageri nu s-au îmbarcat în zborul FR4978 după aterizarea forțată de la Minsk;
- E. întrucât atât Raman Pratasevici, cât și Sofia Sapega au fost prezentați ostentativ în mass-media din Belarus luni, 24 mai; întrucât Raman Pratasevici a declarat că se află într-o stare bună de sănătate și că este tratat bine și a recunoscut că a jucat un rol în organizarea de proteste de masă la Minsk anul trecut; întrucât Raman Pratasevici purta un strat gros de machiaj, posibil pentru a acoperi urmele loviturilor pe care reprezentanții serviciilor de securitate din Belarus i le-au aplicat în urma arestării sale; întrucât miercuri, 2 iunie, Raman Pratasevici a dat un interviu canalului de stat ONT, în care a făcut noi „mărturisiri”; întrucât, la fel ca în cazul apariției sale anterioare în mass-media, Raman Pratasevici nu a părut să fie o persoană care face mărturisiri din proprie voință; întrucât avocații săi sunt încă împiedicați să îl întâlnească;
- F. întrucât aterizarea forțată a zborului FR4978 a pus în pericol viețile altor 171 de pasageri și membri ai echipajului, dintre care mulți sunt cetățeni ai UE;
- G. întrucât aterizarea forțată a zborului FR4978 a încălcat numeroase standarde juridice internaționale, inclusiv Convenția de la Chicago privind aviația civilă internațională și Convenția de la Montreal pentru combaterea actelor ilicite îndreptate împotriva siguranței aviației civile;
- H. întrucât în Belarus sunt peste 400 de prizonieri politici recunoscuți, dintre aceștia șapte fiind minori; întrucât, de la protestele care au urmat alegerilor prezidențiale falsificate din 9 august 2020, au fost arestate 35 000 de persoane, au fost deschise aproximativ 3 000 de dosare penale motivate politic împotriva protestatarilor și au fost formulate peste 4 600 de acuzații de tortură, violență și rele tratamente;
- I. întrucât regimul belarus încalcă sistematic drepturile omului și libertățile cetățenilor săi; întrucât situația generală a democrației și a statului de drept în țară s-a deteriorat semnificativ înaintea, în timpul și ulterior alegerilor prezidențiale din 9 august 2020;
- J. întrucât închiderea mass-mediei independente din Belarus, intensificarea arestării jurnaliștilor, a studenților, a lucrătorilor sindicali, a activiștilor societății civile și partidelor politice, fabricarea cauzelor lor în așa-numitele „instanțe”, intimidarea, tortura și etichetarea prizonierilor politici cu insigne galbene, precum și atacurile împotriva cetățenilor nevinovați pe stradă și în casele lor se califică drept teroare de stat sistematică;
- K. întrucât numărul victimelor decedate ale regimului din Belarus crește într-un ritm alarmant, înregistrându-se tentative recente ale deținuților de a se sinucide după ce au fost supuși torturii fizice și psihice în timpul detenției;
- L. întrucât aterizarea forțată a zborului FR4978 și arestarea unui opozant al regimului belarus au avut menirea de a transmite un semnal de descurajare tuturor oponenților săi, în special celor care locuiesc în străinătate, că regimul este hotărât să îi prindă și că nu sunt în siguranță în străinătate,

1. condamnă deturnarea zborului FR4978 de către autoritățile belaruse și aterizarea sa forțată; consideră că acest act îngrozitor reprezintă o încălcare a dreptului internațional, constituind un act de terorism de stat;
2. solicită eliberarea imediată și necondiționată a lui Raman Pratasevici și a Sofiei Sapega; își reiterează solicitările anterioare de eliberare a tuturor celorlalți prizonieri politici deținuți de autoritățile belaruse;
3. deplânge condamnarea lui Pavel Seviarinet, Iauhen Afnahel, Andrei Voinici, Pavel Iuhnevici, Zmițer Kazlou, Maksim Viniarski și a Irinei Șceasnaia în urma unui proces cu ușile închise desfășurat în orașul Mahiliou;
4. îndeamnă autoritățile belaruse să înceteze toate formele de maltratare și torturare a deținuților și a prizonierilor politici și să le permită accesul la tratamente medicale și consiliere juridică;
5. reiterează că nu recunoaște alegerea lui Aleksandr Lukașenko în funcția de președinte al Belarusului; consideră că regimul actual din Belarus este ilegal, ilegal și criminal; condamnă reprimarea miilor de cetățeni belaruși care au protestat pașnic, apărându-și dreptul la libertate, democrație și demnitate;
6. condamnă atacurile sistematice ale regimului împotriva civililor, care, de la alegerile falsificate din august 2020, au obligat 14 000 de cetățeni belaruși să fugă din țară, prin violență, intimidare și alte forme de constrângere; reiterează că această campanie de represiune aflată în desfășurare și strămutarea forțată a civililor constituie încălcări grave ale drepturilor omului;
7. subliniază că situația actuală este un test al credibilității Uniunii Europene și al eficienței politicii noastre externe; reamintește că situația din Belarus, țară învecinată și membră a Parteneriatului estic, are un impact direct asupra UE și că UE ar trebui să dea dovadă de suficiență hotărâre pentru a oferi un sprijin concret și pe termen lung forțelor democratice care depun eforturi pentru a aduce libertate și democrație în Belarus;
8. reiterează că UE ar trebui să abordeze în continuare situația drepturilor omului din Belarus, mobilizând comunitatea internațională în sprijinul poporului belarus, inclusiv în cadrul Consiliului pentru Drepturile Omului al ONU, în cadrul OSCE și al Consiliului Europei;
9. accentuează că libertatea de exprimare și libertatea de a protesta, independența mass-mediei, dreptul la un proces echitabil și respectarea drepturilor omului în general sunt valori fundamentale care stau la baza însăși a societăților democratice și a Uniunii Europene; regretă că Belarus este în prezent singura țară din Europa care încă aplică pedeapsa cu moartea;
10. subliniază că, pentru a învinge regimurile autoritare, cum ar fi Belarusul lui Lukașenko și Rusia lui Putin, și pentru a promova valorile democratice în regiune, Uniunea Europeană și statele sale membre ar trebui să sprijine cu fermitate cooperarea consolidată cu țările asociate din Parteneriatul estic (Georgia, Moldova și Ucraina); subliniază că instituirea unui spațiu democratic puternic la frontiera est-europeană și prezentarea unor exemple concrete de transformare democratică reușită ar putea aduce

beneficii atât securității și prosperității cetățenilor noștri, cât și democratizării Belarusului și a Federației Ruse;

11. sprijină ferm ideea inițierii unei conferințe politice la nivel înalt privind soluționarea crizei din Belarus, care ar trebui să aibă loc fără întârziere; își reiterează apelul anterior, sprijinit de marea majoritate a deputaților și a grupurilor sale politice, îndemnând Președintele și Conferința președinților Parlamentului European să inițieze o misiune la nivel înalt care să implice foști funcționari europeni de rang înalt pentru a examina toate posibilitățile de stopare a violențelor și de eliberare a prizonierilor politici, ceea ce ar putea contribui la crearea unui mediu propice unui dialog politic intern incluziv în Belarus;
12. invită Agenția Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației și Organizația Aviației Civile Internaționale să efectueze o anchetă urgentă cu privire la acest act de terorism de stat fără precedent împotriva unei aeronave civile înregistrate în UE, pentru a evalua dacă au fost puse în pericol transportul aerian și siguranța pasagerilor; evidențiază că acest incident grav a subminat semnificativ încrederea și că fiecare stat trebuie să acționeze în mod responsabil, îndeplinindu-și obligațiile care îi revin în temeiul Convenției de la Chicago, astfel încât aeronavele să poată opera în condiții de siguranță și de securitate; subliniază că o astfel de anchetă ar trebui să analizeze posibilitatea ca cetățeni ruși să fi jucat un rol în actele teroriste comise de regimul belarus; accentuează că, dacă se constată un astfel de rol, orice cetățean rus implicat direct sau indirect în operațiune ar trebui sancționat în temeiul regimului mondial de sancțiuni al UE în materie de drepturi ale omului (Legea Magnițki a UE);
13. reliefează importanța contribuției UE la anchetă, inclusiv prin implicarea unor organisme ale UE precum Europol, Eurojust sau Parchetul European în activitatea echipelor și operațiunilor comune de anchetă;
14. invită Interpol să examineze în detaliu cererile de notificări roșii formulate de Belarus și să ia măsuri adecvate pentru a împiedica Belarus să utilizeze abuziv Interpolul în scopuri politice;
15. salută răspunsul covârșitor pozitiv al transportatorilor aerieni din UE de a evita sau de a încerca să evite să zboare deasupra spațiului aerian al Belarusului; regretă că, în unele cazuri, controlul traficului aerian din Rusia îi împiedică să facă acest lucru; salută închiderea spațiului aerian al UE pentru transportatorii aerieni din Belarus; subliniază că interdicția UE de utilizare a spațiului aerian al UE de către transportatorii aerieni din Belarus ar trebui să rămână în vigoare până la eliberarea tuturor prizonierilor politici, inclusiv a lui Raman Pratasevici și a Sofiei Sapega; evidențiază necesitatea ca UE să adopte cel de-al patrulea pachet de sancțiuni anticipat, care ar trebui să fie mai ambițios și mai bine direcționat; recomandă introducerea unor sancțiuni sectoriale, care să includă interzicerea importurilor de produse petroliere, îngrășăminte pe bază de potasă, produse din metal, lemn și produse din lemn; subliniază nevoia urgentă de a sancționa toate întreprinderile de stat relevante care contribuie la sprijinirea regimului prin venituri în valută; reliefează importanța intensificării luptei împotriva activităților de contrabandă cu țigări din Belarus, care a devenit o sursă foarte însemnată de venituri pentru regimul din Belarus;

16. consideră că lista persoanelor sancționate cărora li s-a interzis intrarea în UE și ale căror active au fost înghețate trebuie să fie extinsă semnificativ și să includă toate persoanele legate de represiunea de stat, dar și pe cele care susțin regimul și îi oferă sprijin economic sau orice alt tip de asistență, cum ar fi jurnalistul regimului Marat Markau, care l-a intervievat pe Raman Pratasevici la canalul de stat ONT, la 2 iunie 2021; reamintește, în acest sens, necesitatea de a profita pe deplin de opțiunile pentru măsuri restrictive în temeiul regimului mondial de sancțiuni al UE în materie de drepturi ale omului (Legea Magnițki a UE); recomandă statelor membre să ia în considerare expulzarea personalului diplomatic din Belarus, despre care se știe că face parte din serviciile secrete din Belarus;
17. subliniază că toate măsurile punitive împotriva Belarusului ar trebui să fie coordonate și introduse împreună cu parteneri din G7 și cu alți parteneri care împărtășesc aceeași viziune; salută viitoarele summituri UE-SUA și SUA-Rusia și consideră că acestea oferă oportunități importante de coordonare a pozițiilor dintre UE și partenerii săi; reamintește președintelui Putin consecințele sprijinirii în continuare a regimului lui Aleksandr Lukașenko; subliniază, în acest context, importanța adoptării unor sancțiuni suplimentare împotriva Federației Ruse pentru rolul său în sprijinirea regimului belarus;
18. evidențiază responsabilitatea morală și politică a partidelor politice din UE care profită în mod deliberat de resursele financiare furnizate de Federația Rusă în schimbul sprijinului politic și de altă natură oferit în Parlamentul European și în alte foruri pentru politicile și obiectivele Rusiei în detrimentul intereselor și valorilor UE;
19. solicită înființarea unui tribunal internațional care să urmărească penal crimele regimului belarus și pe Aleksandr Lukașenko, în special, pentru războiul dus împotriva cetățenilor din Belarus; invită UE să ia măsurile necesare, inclusiv utilizând platformele UE pentru accesul la justiție și combaterea impunității, cum ar fi Platforma privind impunitatea a Parlamentului European, Centrul UE pentru justiție și rețelele de jurisdicție universală;
20. subliniază angajamentul constant al UE față de un Belarus democratic; salută prezentarea de către Comisie a pachetului său de sprijin economic în valoare de 3 miliarde EUR pentru un viitor Belarus democratic; observă că UE trebuie să propună un set cuprinzător de acțiuni pentru a pregăti forțele democratice din Belarus pentru aplicarea acestui pachet; evidențiază că acest pachet transmite mesajul important că UE va fi pregătită să ofere asistență concretă și multidimensională unui Belarus democratic și să plaseze această țară pe calea reformelor și a modernizării; accentuează că este important ca UE să se pregătească pentru un acord bilateral ambițios în vederea unei schimbări democratice în Belarus;
21. reiterează importanța mass-mediei și jurnaliștilor belaruși independenți și rolul lor important în societatea belarusă; invită, în acest sens, UE și alte organizații internaționale să ofere sprijin financiar și tehnic tuturor canalelor media și jurnaliștilor independenți, pentru a le permite să își îndeplinească sarcinile de informare a societății cu privire la evoluțiile actuale din Belarus; își reiterează, în această privință, apelul pentru acordarea unei asistențe mai mari canalului de televiziune Bielsat;
22. își reiterează apelurile anterioare de a extinde asistența acordată societății civile din

Belarus, punând un accent deosebit pe cei care se refugiază în UE și își continuă lupta de acolo; invită statele membre să le ofere acestor persoane protecție personală și oportunități de a se concentra pe activitatea lor civică, facilitând obținerea vizelor și simplificând regulile privind reședința, și să ofere sprijin, inclusiv sprijin financiar, instituțiilor exilate, cum ar fi Universitatea Europeană de Științe Umaniste din Vilnius, care formează o nouă generație de cetățeni belaruși ce contestă sistemul corupt și nelegitim din țara lor;

23. solicită ca Belarus să fie expulzat din organismele sportive internaționale, inclusiv din Comitetul Olimpic Internațional; îndeamnă Uniunea Asociațiilor Europene de Fotbal (UEFA) să retragă televiziunii de stat belaruse TVR drepturile de difuzare a turneului de fotbal EURO 2020 și să le atribuie gratuit televiziunii independente Bielsat;
24. reiterează necesitatea ca toate statele membre să adopte un răspuns unitar la terorismul de stat orchestrat de regimul lui Aleksandr Lukașenko și sprijinit de Kremlin; își exprimă îngrijorarea cu privire la acțiunile pe care guvernul interimar din Bulgaria numit de președinte le-a întreprins în legătură cu demiterea unor ofițeri de securitate de nivel înalt implicați în dezvăluirea unor rețele ruse de spionaj care acționează în UE;
25. subliniază că este important ca UE să combată dezinformarea despre situația din Belarus în cadrul UE, precum și alte forme de amenințări hibride întreprinse de părți terțe în această privință;
26. își exprimă solidaritatea cu Letonia în urma expulzării nejustificate a diplomaților săi de către Belarus; condamnă lansarea unei anchete penale de către procurorul general din Belarus împotriva ministrului de externe al Letoniei, precum și a primarului capitalei Riga;
27. condamnă cu fermitate actele de represiune și acțiunile ostile întreprinse de autorități împotriva reprezentanților minorității poloneze și împotriva sistemului școlar polonez din Belarus; solicită, în acest sens, eliberarea necondiționată a lui Andželika Borys, Andrzej Poczobut și a altor prizonieri politici;
28. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, precum și autorităților Republicii Belarus.